

lapodás respektálásával, át- és visszaszámítás mellőzésével effektíve az illető kikötött valutában átutaltatni. A felajánlható kvóta persze sokkal alacsonyabb lett volna a felajánlani szokott kvotáknál, alig haladhatta volna meg a 6—10%-ot, de egyszerűbb és ami a fő, reális, a való tényeknek megfelelő lett volna. Hogy a kir. Kuria incidentaliter és évekel utóbb nem kifogásolta a fikciós gyakorlatot, hanem mintegy magáévá tette, a már fentebb kifejtetteknel fogva mégis helyeseltető. A „si fractus illibitur orbis“-nál fontosabb a „quieta non movere“.

Most, hogy pénzünk értéke huzamosabb ideje stabil, a kényszeradósok tartozásai legnagyobbbrészt már ebből az időszakból erednek s a kvotarészletek is előreláthatólag változatlan pénzürték mellett fognak kifizetésre kerülni, tehát praktice véve a kvotát már most kvasi aranyértékben fizetik, láthatjuk mekkora többkövetelmény a jelenlegi kényszeradósokkal szemben a minimális 40%-os kvóta, mint az elmúlt évek kényszeradósaival szemben akár egy jóval nagyobb kvóta. Ez is egyik magyarázata annak, hogy míg éveken át adósok szinte kivétel nélkül eleget tudtak tenni a kényszeregyezésben vállalt kötelezettségeiknek, most a kényszeregyezséget olyan gyakran követi nyomon a esőd.

Dr. Wolf Sándor.

Külföldi joggyakorlat.

A német bírói gyakorlatból. 1. Valorizáció. — Nem köteles a vevő a vételárat valorizálva fizetni, mert ez a kötelezettsége az ügyletkötés idejében (1919.) az idevonatkozó ténybeli és jogi helyzetnek akkor fennálló tökéletlen felismerése következtében nem állapított volt meg. (Entscheidungen des R. G. 109. kötet, 39. old., I. Deutsche Juristen-Zeitung 1925. évi 20. szám, 1550—51. old.)

Ezzel szemben: független a jogerősen megítélt követelés felértékelhetősége attól, hogyan ítélték meg a felek és a bíróság az első perben a jogi helyzetet, vajjon egész követelése iránt vélt-e pert indítani felperes, midőn fel nem értékelt összeget peresített vagy sem és az egész követelésről szándékozott-e ítéletében döntenie a bíróság vagy sem, — lényeges: csak az, objektíve helye van-e felértékelésnek. (Ü. o. 375. old. D. J. Z. i. h.)

Felértékelés felső határa az értékcsökkenés teljes kiegyenlítése. Ez nem esik egybe a pénz vásárlóerejével. (Ü. o. 148. old. D. J. Z. i. h.)

PéNZ letéteményese is köteles a letett pénzt az elértektelenedéstől megóvni. Evégből devizákba vagy dologi javakba kell fektetnie. (Ü. o. 183. old. D. J. Z. i. h.)

Nincs helye a nagyarányú márkaromlás idején elkótyavetélyt dolog elidegenítését tárgyazó ügylet *tévedés címén való megtámadásának*, mert amennyiben az eladó a pénz vásárlóereje felől tévedésben volt, ez a tévedés nem a pénz valamely tulajdonságára vonatkozott, hanem a forgalmi életnek a pénz cseréértékéről táplált vélekedésére. Ez pedig csak *indokbeli* tévedés. (R. G. 1925. július 11. V. 130/1925. D. J. Z. 1925. évi 20. szám 1558. old.)

Helye van abszolút alapon számított, illetve fedezeti vételen alapuló, nemteljesítés miatti kártérítésnek akkor is, ha az infláció okozta eltolódás

folytán az árunak a teljesítés idejében fennálló és a szerződéses árat papírmárkában meghaladó ára aranymárkában amannak alatta maradt, mert az akkori (19260) értékmérő még a papírmárka volt és az eladó akkor köteles lett volna a szerződés áron szolgáltatni; így a vevőnek a fedezeti vétel által papírmárkában effektív kára támadt. Ez a kár valorizálendő. (R. G. VI. 442/1924., beszéli a D. J. Z. 1925. évi 21. számban Dr. Krager).

Vállalkozási szerződésnél nem akadályozza az ajánlattétel napjától kezdődő valorizációnak az, hogy az ajánlattevő vállalkozó október 19-én tett ajánlatában az ebben megjelölt ár mellett november 15-ig nyilatkozott hajlandónak szövegben állni, mert tekintettel az élet felfogására méltányosan nem tehető fel, hogy az ezen idő alatt bekövetkezett majdnem 50%-os márkaromlás veszélyét ajánlattevő vállalni akarta volna. (R. G. III. 347/1924. 1925. május 26. Spruchbeilage zur D. J. Z. 1925. évi 21. szám.)

2. Szóbeli és képből álló védjegynek szó — része magában is védelemben részesül, ha az átlagos közönség a védjegy mindkét elemében külön-külön is a felperesi áru eredetének megjelölését szokta látni. (Éntsz. d. R. G. 109. kötet, 226. old., D. J. Z. 1925. évi 20. sz. 1554. old.)

3. Csődbement korlátozott felelősségű társaság fennmaradó tartozását elvállalta egy újonnan alakult k. f. t., amelyet a csődbement k. f. t. üzletvezető társtagjai alapítottak. Az új társaság a fizetést utóbb megtagadta azon a címen, hogy a csődbement k. f. t. a tömeg felosztásával megszűnt, már pedig adós nélkül tartozás nem állhat fenn, megszünt tartozás átvállalása pedig jogilag lehetetlen, így ez az ügylet csupán az új k. f. t. részéről történt ajándékozásnak tekintendő, mint ilyen azonban nélkülözi a kellő alakszerűséget (a német ptk. 218. §-a az ajándékozási szerződéshez közjegyzői vagy bírói okiratot kíván) ennél fogva érvénytelen. A bíróság ezzel szemben kimondotta, hogy az ügylet ajándékozásnak nem tekinthető. Nem lesz ugyanis ingyenes a jogügylet azért, hogy az új k. f. t. nem várt vagyoni természetű ellenszolgáltatást, elegendő, hogy ő az ügylettel hitelképességét és a kereskedelmi életben elfoglalt helyzetét akarta erősíteni. Már pedig csak a társaságnak ez az vonérdeke indokolhatja meg azt, hogy üzletvezetői ilyen súlyos terhet róhattak a k. f. t.-ra oly ügylettel, amely ennek üzlete körébe éppenséggel nem tartozik. Ha csak erkölcsi kötelességet akartak volna teljesíteni elég lett volna, ha a csődbement társaság üzletvezetői saját személyükben vállalják át a tartozást, abból pedig, hogy a társaság nem várt ajánlatának megtevével addig, míg kellő fedezettel nem birt és hogy nem az üzlet eredményes folyását tette függővé az átvállalást, illetve, hogy nem „obbligó nélkül” tette meg ajánlatát, arra kell következtetni, hogy az ügylettel az új társaság hitelképességének emelése volt célba véve.

4. Ha a fuvarozási szerződések célja csupán az volt, hogy a dolgok a fuvarozó raktárába be, vagy onnan kivitessenek, úgy a két kapcsolatos szerződés közül a raktárszerződés a főszerződés, tehát az ügylet ennek szabályai szerint igazodik. (RG. I. 429/24., 1926. május 20. I. i. h.)

5. A *tiszteletlen versenyről* szóló német törvény 1. §-ába (generalis klauzula) ütközik alperes kereskedőnek az a cselekménye, amellyel volt üzletfeleinek, akiket felperesi cég állítólag alantas módon hódított el tőle, megküldötte a vonatkozó részében általa megjelölt példányát annak a hírlapnak, amely az ő volt alkalmazottjának, felperesi cég jelenlegi társ-tulajdonosának az ő alperes terhére elkövetett orgazdaság vétsége miatt 2 (valójában 1) hétre való elítéltetését közölte; és a lappéldányokra olyan jelzést tett, amely utalt arra, hogy az elítélt felperesi cég tagja. (R. G. II. 415/2924. 1925. június 16. Juristische Wochenschrift, 1925. évi 21. szám.)

United States Arbitration Act. A választott bíróság intézménye eddig csupán az Unió néhány államában volt életben. A fenti törvény 1926. január 1-től, bár tárgyilag szűk körben (tengerjog, államközi- és külkereskedelmi viszonyok, 3000 \$ perértéken felül), az Unió egész területére megvalósítja.

A **szövetkezeti jogot** reformálja az 1925. május 28-i *németalföldi törvény*. Fontosabb rendelkezései a következők. A tagok be- és kilépése, felvételükről való értesítésük írásban történik. — A tagok felelőssége kizárható. A törvény vonatkozó diszpozitív szabálya az, hogy a szövetkezet feloszlásakor és az azt megelőző évben volt tagok egyenlő arányban felelnek. — Megszűkül azon „*semmisségi okok*” köre, amelyek eddig az alapítás érvénytelenségét vonták maguk után. Csak négy olyan pont marad meg, amelyekről való alapszabályi intézkedés érvényességi kellék. Ezek 1. a szövetkezet neve és székhelyének neve, 2. a vállalat tárgya, 3. intézkedés a tagok felelősségéről, illetve annak kijelentése, hogy a tagok felelőssége ki van zárva, illetve, hogy a fentemlített diszpozitív szabály érvényesül, 4. az alapszabály megváltoztatásának mikéntje. — A szövetkezetet előljárárság képviseli. Az alapszabály megengedheti, hogy egy vagy több előljárársági tag a képviseleti és cégjegyzési joggal felruháztassék. Fakultatív szerve a szövetkezetnek a felügyelőbizottság. Ennek tagjai lehetnek nem tagok is. — Ujítás az u. n. taggyűlés. Az alapszabály kimondhatja, hogy „mennyiben a taglétszám a 200-at eléri, a közgyűlést a tagok által választott legalább husz tagból álló testület helyettesítse. Választását és hatáskörét az alapszabály szabja meg. Ha a taglétszám 200 alá süllyed, a taggyűlés automaticamente megszűnik. (L. Zeitschrift für das ges. Handelsrecht. ut. számában B. H. D. Hermesdorfer cikkét).

A **német felértékelési törvény 58. §. 7. pontja** alapján 1925. okt. 24-én kiadott *porosz rendelet* a takarékpénztári betéteknek 12¹/₂%-kal való valorizását rendeli el, amely % emelkedik az esetben, ha a közkölcsönök ezt meghaladó %-kal valorizáltatnának, — tekintettel arra, hogy a takarékpénztárak vagyona közkölcsönök kötvényeiben fekszik. — A plusz feléből alap létesülne avégből, hogy a csekélyebb eszközökkel rendelkező takarékpénztárak valorizációs kötelességüknek megfelelőhessenek. (Deutsche Juristenzeitung, 1925. évi 22. sz. 1909. old.)

Törökországban az illetékes körök a magán- és büntetőjog kodifikálására készülnek; előbbinél a svájci ptk-t., utobbinál az olasz jogot kívánják alapul venni. (I. h. 1719. old.)